

Edrych ar fywyd gwyllt

Cyfri dail ar goeden tu allan, cyfri coed neu nodweddion naturiol eraill y tu allan.

Defnyddio 'quadrats'/cylchoedd i gwblhau arolwg planhigion – cyfri, arwynebedd, canrannau, amcangyfrif

Ffenoleg – edrych ar adeg y flwyddyn y mae coed yn blaguro ac ymchwilio i newidiadau dros gyfnod o amser – Rhaglen 'GLOBE'

Chwilota pyllau/ helpa trychfilod - cyfri, amcangyfrif, graff o rywogaethau sy'n bresennol, pyramid o rifau

Arolwg adar - cyfri, graffiau, edrych ar eu milltiroedd ymfudo

Mesur coed - uchder, cylchedd

Cofnodi nifer o wahanol flodau – cofnodi drwy osod bloc mewn potiau gwahanol – uno'r blociau gyda'i gilydd i ddelweddu/ creu graff

Trwy Brosiectau Tyfu

Tyfu planhigion – rhannu gwely blannu, cyfri hadau, monitro tyfiant

Arbrofi â phlanhigion – cyfaint o ddŵr a ychwanegwyd, graddau tyfiant, pwysau planhigion, hyd

Menter o amgylch tyfu a gwerthu planhigion, citiau tyfu hadau, neu chynnyrch

Cynaeafu ffrwythau, eu pwysu. Gwneud jam i werthu fel mini menter

Coginio planhigion – effaith coginio ar bwysau, mesur mewn ryseitiau

Datblygu eich ardal awyr agored

Trin data pan yn gwneud arolwg o farnau am eu tirwedd a'u ardal lleol

Mesur, marcio, torri pren, graddfa mapiau, costio, codi arian

Dylunio gemau allanol a drysfeydd (a gwneud offer i'w chwarae)

Defnyddio'r Gofod Allanol

Arwynebeddau/hyd adeiladau, briciau gan ddefnyddio unedau mesur ansafonol a safonol

Darlun graddfa o adeilad, tir, cae pêl-droed

Chwilio am siapiau a phatrymau tu allan ym myd natur a nodweddion wedi eu gwneud gan ddyn

Map o'r Byd neu logo'r ysgol – newid graddfa'r maintioli i greu fersiwn mawr tu allan gan ddefnyddio planhigion neu baent allanol

Arbrofi drwy wneud siapiau 2D a 3D graddfa fawr gan ddefnyddio brigau. Eu troi mewn i guddfannau wrth gyfathrebu

Creu graff bar neu linell ddynol gan ddefnyddio'r plant i arddangos niferoedd

Dylunio barcutiaid, edrych ar gymesuredd a'u hedfan

Tymheredd mewn gwahanol lefydd o'r tirwedd a biniau compost

Archwilio cylchoedd a radiws gan ddefnyddio rhaffau a chonau

Casglu gwaed deinosor neu eitemau ar gyfer dogn dewin er mwyn gweithio gyda chynhwysedd, pwysau a chyfaint

Defnyddio iaith mesur pan yn edrych ar goed/ dail ac eitemau naturiol eraill - lletach, talach, trymach...

Trin data - nifer ceir yn y maes parcio, a'r milltiroedd maen nhw wedi teithio – ôl troed carbon

Creu labyrith gan ddefnyddio rhaff, sialc, torri porfa, helyg

Defnyddio deunydd naturiol i greu cynrychiolaethau artist i broblemau mathemategol – llinell cymesuredd, bondiau rhif

Ewch Allan - Iaith

Edrych ar fywyd gwyllt

Arsylwi ar fywyd gwyllt fel symbyliad ar gyfer ysgrifennu disgrifiadol/ creadigol

Arsylwi ar nodweddion a symudiadau trychfilod a'u dynwared – Dawns Mawr y Trychfilod

Arsylwi ar anifail e.e. morgrugyn ac ysgrifennu adroddiad yn y person 1^{af} fel diwrnod yn eu bywyd

Creu coedwig ddychmygol swynol - ysgrifennu stori neu lwybr ar fyrddau pren

Creu llwybr llythrennedd am organebau yn eich tir chi – cerddi beth ydw i?

Arsylwi ar newidiadau yn y tymhorol a chreu dyddiadur darluniadol

Ymchwilio i eiddo meddyginiaethol neu ganllaw am fwydo o blanhigion gwrychoedd - creu pamffled neu lwybr ar Aurasma /codau 'QR'

Sgiliau iaith cymharol drwy edrych ar goed – yn dalch, lletach

Datblygu eich ardal awyr agored

Cyfweld â phobl am eu syniadau ar gyfer datblygu'r ardal awyr agored ac ysgrifennu erthyglau papur newydd/ cylchlythyron

Ysgrifennu perswâd i lywodraethwyr /penaethiaid

Ysgrifennu llythyron at rieni a chwmnïau am gyfraniadau a chymorth ymarferol i ddatblygu'r tirwedd

Creu waliau geirfa

Dadlau am faterion o fewn tirwedd yr ysgol hy rheolau'r iard chwarae, neu creu mainc/ gofod dadlau.

Creu gofod ysgogol allanol i annog creadigrwydd

Ysgrifennu datganiad i'r wasg, blogiau a thudalennau we am gynnydd

Datblygu holiaduron i ganfod barn am yr ardal awyr agored, a'r newidiadau sydd i'w wneud

Adeiladu cadair/ gofod dweud stori

Defnyddio'r Gofod Allanol

Darganfod rhywle tawel i ddarllen

Datblygu llwyfan allanol ar gyfer cynrychiadau drama – creu murlun cefndir

Ysgrifennu rhestrau – rhestr o offer chwarae

Creu brigau siwrne i gofnodi taith natur a'i ddefnyddio i ysgogi dweud stori (unigolyn a grŵp), yna ysgrifennu

Defnyddio seiniau allanol i helpu gydag ysgrifennu disgrifiadol

Ysgrifennu adroddiad (person 1^{af}) o ddiferyn dŵr yn teithio drwy'r gylched ddŵr

Datblygu sgiliau cyfathrebu drwy gemau adeiladu tîm

Creu parthau dysgu iddynt 'ymgoli' yn eu dysgu–cuddio uchelseinydd 'bluetooth' a chreu cefndir gweledol. Eu defnyddio fel ysgogiad ar gyfer ysgrifennu creadigol

Annog chwarae dychmygus gyda 'phobl' o frigau neu cymeriadau byd bach; datblygu byrddau stori allanol o'u anturiaethau

Eistedd wrth ymyl pwll a dychmygu bod yn gymeriad o gyfnod hanesyddol yn dychwelyd o daith

Dylunio gemau iard, addysgu ei gilydd yna ysgrifennu set o gyfarwyddiadau'n cynnwys darluniau

Cuddio llythrennau/ geiriau ar gyfer adeiladu brawddegau. Defnyddio brigau, cerrig fel atalnodi.

Trwy dyfu

Ysgrifennu dyddiadur am gynnydd eich ardal tyfiant

Dysgu geirfa newydd yn ymwneud â garddio

Ysgrifennu cyfarwyddiadau plannu a ryseitiau

Ewch Allan - Gwyddoniaeth

Adnabod planhigion yn yr ardal allanol a'r ardal leol gan ddefnyddio allwedd. Creu taith adnabod neu bamffled.

Archwilio i ddsraniad planhigion/ anifeiliaid mewn micro gynefinoedd drwy'r tymhorau - defnyddio cyfrif, 'quadrat' / hwps, maglau dal maglau

Helpa trychfilod/ chwilota pyllau – edrych ar gadwyni bwyd, cylchedau bywyd, gwneud allwedd

Dychmygu bod yn forgrugyn mewn 1m² – archwilio'r micro gynefin a mapio neu ddisgrifio beth rydych yn ei ddarganfod

Chwarae gemau cadwyni bwyd

Tyfu planhigion i ddangos Cylch bywyd, cadwyni bwyd, ffotosynthesis

Creu modelau enfawr neu furlun o blanhigion i enwi rhannau ohono

Gosod arbrofion i roi amodau gwahanol i blanhigion gan gynnwys rhoi maetholion gwahanol

Ymchwilio i gylch bywyd pla'pest', a ffyrdd moesegol o'u rheoli

Adeiladu cuddfannau i ddeall yr angen am gysgod, cynhesrwydd, yna dylunio a chreu cartrefi ar gyfer gwahanol anifeiliaid

Cofnodi adar, mewn perthynas a newidiadau mudo tymhorol

Archwilio anghenion planhigion ac anifeiliaid. Dylunio/datblygu cynefinoedd i ddatblygu a chynyddu bioamrywiaeth yn enwedig ar gyfer trychfilod peillio

Gosod pentyrru gwahanol o gynefinoedd i archwilio hoffterau gwahanol anifeiliaid di-asgwrn cefn

Archwilio cennau ar goeden a'i berthnasu a lefelau llygredd

Arddangos bod angen golau haul ar blanhigion (gofod porfa dros gyfnod o wythnos)

Archwilio mathau o bridd i ddarganfod y lle tyfiant gorau

Chwilio am ffosiliau mewn waliau neu gerrig a ddefnyddiwyd mewn adeiladau

Cwblhau ymarferion

Disgrifio nodweddion deunyddiau allanol, ymchwilio i'r deunydd gorau ar gyfer adeiladu cuddfan allanol gwrth-ddŵr – prawf gyda bwced o ddŵr!

Arsylwi ar anweddiad, cyddwysiad, toddi a rhewi tu allan. Creu gorsaf dywydd a chofnodi newidiadau tymhorol

Edrych ar ddeunydd gwahanol o'u cwmpas a thrafod eu defnydd

Ymchwilio i ynysu gwres 'thermal insulation' gan wisgo hylifau, teganau neu blant mewn ddeunydd gwahanol tu allan a chymharu tymheredd.

Ymchwilio ymatebion defnyddio rocedi gyda pharseli o soda pobi mewn finegr neu lliwiau naturiol a'u defnyddio mewn arbrofion newid lliw

Adnabod samplau pridd a'u gwahanu gan ddefnyddio rhidyll, ffilter, anweddu

Newidiadau gwrthdroadwy o dostio bara & popcorn ar dân

Gosod bin compost i addysgu am dadelfennu gan gynnwys newidiadau diwrthdro, cymryd tymheredd

Eistedd ar fyrrdau sglefrio lawr rampiau ar wahanol

Archwilio grymoedd a lifrau gan ddefnyddio teganau allanol ac offer garddio, a gosod system pwli ar goed

Gosod tiwbiau sain a'u haddysgu am sut mae sain yn teithio

Chwarae rôl cysawd yr haul neu ei beintio ar yr iard

Creu catapwlt graddfa fawr i arddangos lifrau

Ymchwilio trydan gan ddefnyddio ceir wedi eu pwerau â golau haul

Creu deial haul gan ddefnyddio egwyddorion golau a chysgodion

Ymchwilio i gysgodion a sut maen nhw'n newid yn ystod y dydd

Adnabod creigiau a ddefnyddiwyd yn adeilad yr ysgol a'r nodweddion o'i cwmpas – disgrifio eu nodweddion gwahanol

Ewch Allan - Daeryddiaeth

Datblygu eich ardal awyr agored

Defnyddio ffotograffau o'r awyr o 'Google Earth' i adnabod rhannau maen nhw'n eu hoffi neu ddim yn eu hoffi am eu ardal awyr

Arolwg o farn pobl am ardal allanol eu ysgol ac ymchwilio i'r hyn y byddan nhw'n hoffi eu gwella

Archwilio micro hinsawdd i benderfynu'r lle gorau ar gyfer lle i eistedd

Gwneud cynllun (graddfa), sgets neu fodel o'u tir a'r newidiadau yr hoffent

Mynegi barn am sbwriel yn eu ardal awyr agored

Creu map Byd ar raddfa fawr a map o'r DU ar y wal neu iard chwarae

Cymharu eu ardal awyr agored gyda rhai ysgolion eraill

Defnyddi'or Gofod Allanol

Cadw dyddiadur tywydd a sefydlu gorsaf dywydd

Ymchwilio i meicro hinsawdd o gwmpas yr ardal awyr agored

Cofrestru gyda rhaglen 'GLOBE' i gymharu eich tywydd, hinsawdd a nodweddion eraill drwy'r byd

Arsylwi ar gwahanol fathau o gymylau a dysgu rhagfynegi'r tywydd oddi wrthynt

Chwarae gemau i ddysgu pwyntiau cwmpawd/pedwar ban

Chwarae gemau o gwmpas cyfesurynnau grid a gwaith map

Gosod cwrs cyfeiriadu 'orienteeing' yn yr awyr agored i ddatblygu sgiliau map a

Gwneud map graddfa) o adeilad yr ysgol neu ardal awyr agored gan gynnwys allwedd

Chwarae rôl y gylched ddŵr neu creu murlun i'w ddarlunio

Defnyddio tŷ gwydr i arddangos y gylched ddŵr

Adeiladu 'hydrolab' dros dro (hambwrdd, tywod a dwr) i ddangos systemau afon

Arsylwi ar adar yn yr awyr agored ac ymchwilio'r gwledydd o ble maent wedi ymfudo

Ymchwilio cynefin/hinsawdd o'ch ardal awyr agored a'i gymharu i ardaloedd cynefin/ hinsawdd o gwmpas y byd.

Ymchwilio i'r mathau o gerrig a ddefnyddir yn adeilad yr ysgol

Archwilio daeareg ardal awyr agored yr Ysgol a'r ardal leol

Nodi ardaloedd yn yr awyr agored sy'n dioddef o lifogydd ar ôl llawer o law, a thrafod pam a sut mae ei stopio

Trwy Brosiectau Tyfu

Ymchwilio mathau o bridd a'r lle gorau i osod ardal dyfu

Dysgu am filltiroedd bwyd o'r bwyd maent yn eu bwyta ac effaith byd eang o gymharu a thyfu rhai eu hunain

Ymchwilio milltiroedd bwyd eu cinio Ysgol poeth ac edrych ar ddefnyddio eu cynnyrch eu hun yn eu le.

Cymharu amodau tyfu gwledydd eraill ac ymchwilio planhigion bydd modd trawsblannu i'r ardal awyr agored

Creu Gardd bychan a defnyddio adnoddau 'Send A Cow' i ymchwilio nodweddion daearyddol o un o wledydd yn yr Affrig

Ewch Allan - Hanes

Datblygu eich Ardal awyr agored

Adeiladu catapwlt graddfa fawr a thargedau 'cestyll' wedi eu gwneud o focsys cardfwrdd. Cysylltu â gwyddoniaeth - grymoedd

Adeiladu wal / hewl Rhufeinig

Marcio allan pentref Llychlynnwyr cyffredin neu gynllunio castell

Edrych ar ddeunydd hen adeilad – adeiladu cysgodfan Llychlynnwyr neu hen adeilad gan ddefnyddio mwd, leim

Creu cofeb i archarwyr yn eich ardal, neu bobl enwog

Creu Côt y Cewri graddfa fechan i'w ddefnyddio fel gofod myfyrio ar ôl ail-greu bywyd yr Oes Efydd

Creu model o 'Pudding Lane' a'i osod ar dân

Trwy Brosiectau Tyfu

'Palwch am Fuddugoliaeth' - creu gardd yr Ail Ryfel Byd (cyfuno cysgodfan bom a sirenau cyrch awyr). Defnyddio seinyddion 'Bluetooth' i chwarae sain y bliets

Creu bwydleni amser rhyfel o'u plot tyfu a'u coginio

Ymchwilio i erddi Fictoriaidd eraill yn eich ardal a defnyddio syniadau i'ch prosiectau eich hunain

Tyfu gardd Fictoriaidd – dysgu am o ble y ddaeth planhigion gwahanol

Gwahodd henoed i gefnogi prosiectau tyfu a thrafod y rhyfel a sut oedd i fyw heb gyfrifiaduron ayyb

Creu gardd a phlanhigion meddygol i'w ddefnyddio gan 'Florence Nightingale'

Defnyddio'r Gofod Allanol

Ymchwilio i gyrchoedd Llychlynnwyr, adeiladu cuddfannau a cheisio 'ymosod' ar bentrefi ei gilydd

Eistedd mewn man coediog a dychmygu bod yn gymeriad o oes hanesyddol

Eistedd wrth ymyl pwll a dychmygu bod yn Christopher Columbus yn dychwelyd o fordaith. Ysgrifennu am eich profiadau.

Creu model o longau Llychlynnwyr a'u arnofio yn eich pwll (neu bwll padlo)

Ail-greu brwydrau enwog neu ddigwyddiadau ar iard chwarae'r Ysgol e.e. Brad y Powdwr Du

Ail-greu yr Hen Gemau Olympaidd yn yr awyr agored

Ail-greu brwydrau Rhufeinig – dysgu symudiadau amddiffynnol tarian

Cloddiad archeolegol – claddu gwrthrychau wedi eu torri yn y twba tywod neu ar darn o dir gwastraff. Turio, glanhau a chatalogio eu darganfyddiadau

Ymchwilio i hanes yr Ysgol a'r ardal leol – edrych ar nodweddion pensaernïol am gliwiau

Defnyddio'r gofod o fewn eu ardal awyr agored i ddynwared coeden deulu enwog neu ei farcio a sialc ar yr iard chwarae

Ymchwilio pobl enwog o'r gorffennol, 'gosod' pobl enwog mewn cadair stori a'u cyfweld am eu bywydau

Ymchwilio am gemau iard hanesyddol, ysgrifennu'r rheolau a'u chwarae

Ewch Allan – Celf a Dylunio

Arsylwi Natur

Edrych ar liwiau natur; creu palet artist ar gerdyn gyda thâp gludiog dwy ochrog

Echdynnu lliwiau naturiol o aeron, borfa, betys, bresych coch drwy guro neu wasgu dail. Lliwio gwahanol ddeunydd gan gynnwys gwneud ffelt

Braslunio eu hoff ran o'r ardal awyr agored fel tirwedd, neu braslunio/peintio gwaith yn agos

Creu brasluniau o olygfeydd o wahanol leoliadau yn yr ardal awyr agored; tu allan o mewn a thu fewn o'r allanol

Defnyddio deunydd naturiol i greu golygfa – nail ai'n haniaethol neu'n thematig

Edrych ar batrymau gwahanol mewn natur h.y. ffwr/ groen anifail, eu atgynhyrchu ar sleisen o bren ac addurno ffens

Gwehyddu gwahanol ddeunydd i harddu ffens

Trwy Brosiectau Tyfu

Datblygu cynllun plannu, canolbwyntio ar liwiau, ansawdd, ac uchder planhigion

Defnyddio llysiau a blodau i ddatblygu gwelyau hardd

Dylunio ac adeiladu bwgan brain, gwrthrychau eraill i ddychryn adar neu atal pla

Datblygu eich Ardal awyr agored

Dylunio a pheintio murluniau – waliau cyfeillgarwch, arhosfan ffrind, arwyddion croeso neu waliau gelf

Creu mosaig ar waliau/ pen byrddau, neu beintio teils i'w gosod ar arwydd croeso

Creu cerflun allan o helyg byw neu anfyw

Dylunio marciau iard a'u peintio

Peintio toriadau o bren haenog 'plywood' a'u gosod ar ffens

Defnyddio Gofod Allanol

Dylunio cerfluniau ac adeiladu gan ddefnyddio deunydd naturiol neu bren gwastraff

Ymchwilio i Gelf Amgylcheddol, edrych ar artistiaid megis Andy Goldsworthy a James Brunt

Creu celf dros dro yn eich ardal awyr agored sy'n adlewyrchu tymhorau gwahanol

Ymchwilio i ansawdd gwrthrychau naturiol a rhai o waith llaw - cofnodi gan ddefnyddio rhwbiadau, lluniau pensiliau/ siarcol, ffotograffau

Defnyddio siarcol a/neu mwd i greu lluniau o'r ardal awyr agored neu waith yn agos. Ymchwilio artistiaid 'pointillism'

Creu bwrdd du ac ysgrifennu arno, neu wal graffiti ar gyfer peintio

Arsylwi ar bensaernïaeth gwahanol a dylunio cartref trychfilod hoff steil

Defnyddio mwd/ clai i greu creaduriaid neu wynebau ar goed

Creu llun ffotosynthesis. Atal golau haul mewn cynllun ar ddarn o borfa am wythnos yna'i dynnu i ffwrdd.

Defnyddio sialc a mwd i greu delweddau o gymrodorion/ogofwyr ar yr iard neu ar wal

Comisiynu artist i weithio gyda phlant i ddylunio a chreu cerfluniau neu nodweddion eraill

Defnyddio camerau digidol/ ipad ar gyfer ffotograffiaeth agos a phell

Defnyddio ffilmio digidol i gofnodi ffilm o gwmpas yr ardal awyr agored

Ymchwilio i gamerâu pin-twill ac i dynnu llun o'r ardal awyr agored

Ewch Allan - Eraill

Addysg Gorfforol

Cwrs cyfeiriadu – medrwcw ei selio ar y cwricwlwm

Gofod agored ar gyfer gemau tim a gweithgareddau corfforol eraill – defnyddio 'Cardiau Dysgu Allanol'

Coetsys Chwaraeon Arbenigol – yn enwedig ar gyfer gweithgareddau mwy anturus

Llwybr antur i symbylu gweithgaredd yn ystod chwarae

Wal o gerrig mawr i hyrwyddo gweithgaredd corfforol – addurno gyda murlun i annog ei ddefnydd

Yoga allanol – datblygu gofod myfyriol i gyfoethogi profiadau

Datblygu gofod perfformio ar gyfer dawnsgymnasteg gyda chefnidiroedd cyfnewidiol

Datblygu cwrs rwystr allanol – cydbwysu ar foncyffion ayyb

Ieithoedd

Ymarfer iaith lliwiau o wrthrychau naturiol yr awyr agored

Chwarae gemau rhif mewn gwahanol iaith

Dysgu gwahanol geirfa am yr adeilad ac ardal awyr agored

Disgrifio'r tywydd mewn iaith dramor

Tynnu ffotograff o'u hunain yn gwneud gweithgareddau gwahanol a nodi capsiwn mewn iaith dramor

Dinasyddiaeth

Pleidleisio i benderfynu ar ddatblygiadau newydd yr ardal awyr agored

Gemau adeiladu tîm i ddatblygu sgiliau cyfathrebu

Datblygu ardaloedd o'r awyr agored ar gyfer myfyrio a thrafod

Gwahodd rhieni a'r gymuned leol i wirfoddoli ar gyfer diwrnodau datblygu'r ardal allanol

Addysg Grefyddol

Datblygu gardd heddychlon, gofod myfyriol, cylchoedd gwranddo – matiau, bagiau ffa, bonion coed

Addurno ardal allanol ar gyfer dathliadau crefyddol gwahanol

Creu gofod trafod/ dadlau i drafod materion moesol

Tyfu llysiau sy'n boblogaidd mewn diwylliannau gwahanol a'u cynaeafu ar gyfer eu dathliadau, eu rhannu gyda'r gymuned

Dylunio a Thechnoleg

Datblygu dyluniadau i greu gofodau dysgu newydd yn eich ardal allanol

Dylunio a adeiladu eitemau i'w gosod yn eich ardal awyr agored gan ddefnyddio sgiliau gwahanol – ardaloedd tyfu, cerfluniau pren, mosaig, bwrdd gwybodaeth

Dylunio ac adeiladu gwestai trychfilod, bocsys adar, dychrynu adar

Plannu holl llysiau ar gyfer rysâit

Cyfrifiadureg

Defnyddio microsgop digidol/ 'flexicams' i wyllo trychfilod

Creu ffilmiau animeiddio/ delweddau threigl amser am newidiadau tymhorol, datblygiadau ardal allanol

Deall algorithmau gan ddatblygu cyfarwyddiadau geiriol ar gyfer heriau mwgwd llygaid

Ymchwilio a chreu allweddau organebau/creaduriaid yn yr ardal allanol

Defnyddio cofnod data electroneg 'data loggers' i gofnodi amodau amgylcheddol a thywydd

Creu blog, vlog neu podcast am faterion tymhorol/ iard

Defnyddio GPS i geocache neu gyfeiriadu yn eich ardal awyr agored

Defnyddio 'Photobooth' neu feddalwedd addasu ffoto arall i ymchwilio cymesuredd